

Тетяна ПИЛИПЧУК

здобувачка освітньо- професійної програми
«Менеджмент закладів охорони здоров'я», ЗУНУ
(науковий керівник: д. е. н., професор кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ
Михайло ШКІЛЬНЯК)

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Економічний розвиток суспільства відбувається у відповідності до певних економічних законів, які мають вплив на його зміну не менше ніж суспільні, природничі та інші закономірності. Від їх врахування залежить не тільки стан та розвиток економіки, але розвиток суспільства у цілому. В основі економічного розвитку є впровадження у практику нових видів машин, обладнання, техніки та технологічних процесів, тобто інновацій. В економічній літературі існує однозначне трактування поняття «інновація». Наприклад, «Економічний словник» вказує, що: «інновація (англ. innovation) – 1. нововведення, новинка. Виділяють конструкторське нововведення (англ. design innovation); нововведення, що заощаджує витрати на працю або капітал (англ. Factor-saving innovation); нововведення, що зберігає живу працю, підвищує її продуктивність (англ. Labor-saving innovation); стимулює новий вид виробництва (англ. manufacturing innovation). 2. втілення нових форм організації праці й управління, що охоплюють не тільки окреме підприємство, а й їх сукупність, галузь» [1, с. 116].

О. Шатіло на основі проведеного дослідження виокремила підходи, в яких інновації характеризуються як зміни, заходи та процес і на основі цього сформулювала власне трактування, в якому вказує, що: «Отже, між новацією, відкриттям, винаходом та інновацією існує тісний зв'язок, який важливо враховувати,

оскільки це допомагає підприємству зосередити свої зусилля на досягненні відповідної мети, маючи на увазі, що тільки завдяки впровадженню інновацій можна підвищити науково-технічний рівень виробництва, його прибутковість та ефективність використання ресурсів і, разом з цим, — досягти довгострокових конкурентних переваг на ринку» [2, с. 168].

Подібним чином трактується сутність та зміст інновацій чинним законодавством. Так, в Законі України «Про інноваційну діяльність» вказується, що: «інновації - новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [3].

На основі проведеного дослідження можна характеризувати інновації як результат науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, які мають суттєві відмінності від раніше відомих розробок і забезпечують можливість удосконалення матеріально-технічної та організаційно-технологічної бази виробничо-господарської діяльності.

В економічній літературі по темі дослідження сформовано декілька підходів до визначення сутності інноваційної діяльності.

Перший стосується характеристики його як певного процесу запровадження інновацій в практику діяльності суб'єктів господарювання не залежно від форми власності та організаційно-правової форми.

Другий підхід полягає у характеристиці інноваційної діяльності як конкретної системи дій та заходів, спрямованих на інновацій.

Третій підхід полягає у характеристиці як одного із напрямків виробничо-господарської діяльності суб'єкта господарювання,

основною метою є впровадження інновацій в процесі виробництва та реалізації продукції (виконання робіт, надання послуг).

До першої групи можна віднести визначення, яке сформулював Д. Кирилов, який вказує, що: «Отже, під інноваційною діяльністю розуміємо організацію науково-дослідного процесу, спрямованого на створення та впровадження інновацій з метою їх подальшого використання на підприємстві або для ефективної реалізації на зовнішньому чи внутрішньому ринку.» [4, с. 9]. Науковець перерахував цілий ряд робіт, які, на нашу думку, характеризують саме зміст інноваційної діяльності.

До другого типу можна віднести визначення, сформульоване І. Петрик, яка на основі проведеного дослідження приходить до висновку, що: «За сучасних умов господарювання головною рушійною силою стійкого економічного, соціального та екологічного розвитку територій є процес накопичення та використання знань, що призводить до здатності країни та регіонів генерувати й впроваджувати інноваційні розробки та новітні технології в усі сфери життя за допомогою залучення зусиль усіх учасників науково-технічної діяльності (наука та освіта, органи державного управління та місцевого самоврядування, сектор фінансового забезпечення)» [5, с. 511]. Тобто інноваційна діяльність на думку науковця не зводиться до простого впровадження в практику виробничо-господарської діяльності новітніх досягнень техніки та технології, а передбачає реалізацію цілої системи завдань науково-технічного розвитку.

Третій тип характеризує визначення, сформульоване авторським колективом у складі О. Божанова, Н. Ткаченко та Ю. Дуднева, які вказують, що: «Інноваційний напрямок розвитку передбачає постійне активне вдосконалення технічних і технологічних рішень при створенні і виробництві продукції, адекватне застосування організації реконструювання і системи

управління підприємством з урахуванням тенденцій техніко-економічного розвитку глобальної економіки» [6].

У відповідності до цього можна характеризувати інноваційну діяльність на рівні підприємства як комплекс робіт, спрямованих на пошук, визначення потреби та впровадження у практику виробничо-господарської діяльності інновацій, які забезпечать досягнення необхідних економічних результатів та достатніх для забезпечення потреб поточного та стратегічного розвитку.

Змістом інноваційної діяльності на рівні підприємства, на нашу думку, будуть наступні заходи:

- визначення та обґрунтування потреб підприємства в застосуванні інноваційної техніки та технології. Таке обґрунтування повинне стосуватись окреслення не тільки потреб, але і можливостей підприємства щодо їх впровадження в практику;
- визначення конкретних видів техніки та технології, які є найбільш бажаними щодо впровадження виходячи із можливостей підприємства;
- визначення постачальників інноваційної техніки та технології, вивчення їх діяльності по подальшому супроводу встановлених інновацій;
- обґрунтування фінансових та кадрових можливостей підприємства як впровадження інновацій, так і забезпечення їх ефективного використання;
- розрахунок показників економічної ефективності впровадження інновацій, визначення періоду їх окупності, можливостей модернізації у процесі експлуатації.

Список використаних джерел:

1. Завадський Й. Економічний словник. Й. С. Завадський, Т. В. Осовська, О. О. Юшкевич, Київ. Кондор., 2006, 356 с.
2. Шатіло О. В. Наукове осмислення понять "інновація" і "інноваційна діяльність" [Електронний ресурс] / О. В. Шатіло

- // Стратегія економічного розвитку України. 2023. Вип. 53. - С. 163-177. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/seru_2023_53_14
3. Закон України «Про інноваційну діяльність». Редакція від 31.03.2023/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
4. Крилов Д. Інноваційна діяльність підприємства: місія, завдання та особливості організації [Електронний ресурс] / Д. Крилов // Проблеми і перспективи економіки та управління. - 2023. № 1. С. 7-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppeu_2023_1_3
5. Петрик І. В. Інноваційна діяльність в Україні: сучасні тенденції, проблеми, заходи з активізації [Електронний ресурс] / І. В. Петрик // Молодий вчений. 2019. № 4(2). С. 510-516. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_4\(2\)_72](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_4(2)_72)
6. Божанова О. В. Інноваційна діяльність промислових підприємств України: аналітичний аспект [Електронний ресурс] / О. В. Божанова, Н. Ткаченко, Ю. Е. Дуднєва. // Адаптивне управління: теорія і практика. Серія : Економіка. 2020. Вип. 9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/admthp_2020_9_4